

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2004/43

BETREFT: Secundair onderwijs : Bijdrage voor administratieve kosten

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 30 januari 2004

1.2 Vraag

RAGO vraag aan de Commissie inzake administratieve kosten die aangerekend worden bij ouders.

1.3 CZB

Ontvangst van de vraag op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 30 januari 2003. Telefonische melding dat de vraag geagendeerd wordt op 2 februari 2004.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Een scholengroep met scholen basis- en secundair onderwijs wil een bijdrage vragen van 10 euro voor administratieve kosten.

De bijdrage zou beantwoorden aan een stijgende kost inzake telefoonverkeer en correspondentie met sommige ouders.

3. ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur

2 februari 2004, 13 uur en 4 maart 2004, 12.30 uur

3.2. Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs en centra voor leerlingenbegeleiding.

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

De heren Walter Cools, Jean Dujardin, Raf Verstegen, Nele Willems.

4. ADVIES COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid staten maken het lager onderwijs verplicht en kosteloos beschikbaar. De Lidstaten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lidstaten ervoor zorgen dat het primair onderwijs voor iedereen verplicht en gratis beschikbaar is rekening houdende met de geleidelijkheid en de gelijke kansen. Hetzelfde artikel 28 bepaalt dat de Lid staten het recht van het kind op onderwijs erkennen en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* Wet van 29 mei 1959 betreffende wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving. Artikel 25.

De kosten van het onderwijs, verstrekt in de inrichtingen of afdelingen voor onderwijs, tot stand gekomen door openbare of private personen, vallen ten laste van de schoolbesturen.

Aan de inrichtingen en afdelingen van inrichtingen voor basis-, secundair-, normaal-, technisch- en kunstonderwijs die aan de voorwaarden voldoen, verleent de Staat weddentoelagen en werkingstoelagen.

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Artikel 27

§ 1. In de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

§ 3. Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

Artikel 76

Ieder schooljaar krijgen de schoolbesturen een werkingsbudget voor de werking, de uitrusting, het groot onderhoud en de administratieve ondersteuning van hun scholen, voor het werken aan rationeel energiegebruik in hun scholen en voor de kosteloze verstrekking van leerboeken en schoolbehoeften aan de leerlingen.

Bij de aanwending van het werkingsbudget moet ieder schoolbestuur rekening houden met een gelijke behandeling van al zijn gefinancierde of gesubsidieerde scholen en van al zijn leerlingen.

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basisonderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Verder kunnen geen bijdragen gevraagd worden voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

Het principe van kosteloos onderwijs betekent niet dat aan de ouders geen geld gevraagd mag worden maar betekent wel dat er geen inschrijvingsgeld gevraagd mag worden en dat ze niet moeten betalen voor datgene wat noodzakelijk is voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen of het bereiken van de eindtermen.

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

Buiten hetgeen noodzakelijk is in het basisonderwijs voor de eindtermen en ontwikkelingsdoelen en in het secundair onderwijs kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders voor kosten gemaakt door de school bij het onderwijs- en opvoedingsproces.

De Commissie is van oordeel dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt. Het voorzien van een vaste bijdrage voor ouders voor administratieve kosten betekent dat een forfait tot stand komt, waardoor er geen duidelijk verband meer is tussen enerzijds individueel gebruik door een leerling en anderzijds de globale administratieve kosten voor de school.

De Commissie vestigt in tweede instantie de aandacht op artikel 25 van de schoolpact 29 mei 1959 dat nog geldig is voor het secundair onderwijs. Hierop aansluitend is er artikel 76 van het decreet basisonderwijs. Beide bepalingen stellen dat de kosten van het organiseren van onderwijs ten laste zijn van het schoolbestuur. De overheid komt wel tussen in die kosten door een werkingsbudget toe te kennen.

De Commissie is van oordeel dat de kosten inzake informatie en communicatie geen verband hebben met de inhoud en kwaliteit van verplichte of niet verplichte onderwijsactiviteiten, maar behoren tot een sokkel van vaste algemene kosten die in eerste instantie ten laste zijn van het schoolbestuur en waarvoor er een werkingsbudget (dotatie) wordt toegekend.

De Commissie komt tot het volgende advies :

De Commissie is van oordeel dat het innen van een uniforme forfaitaire bijdrage voor administratieve kosten in strijd is met de evenredigheid tussen globaal gemaakte kosten voor de school en individueel gebruik door leerlingen.

De Commissie concludeert dat voor kosten van informatie- en communicatiebeheer van een school het schoolbestuur een werkingsbudget (dotatie) ontvangt van de overheid en dat een vaste bijdrage van de ouders voor administratieve kosten een indirect inschrijvingsgeld kan vormen.

Brussel, 4 maart 2004

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter